

Hallintosääntölausuntojen kommentaari

KIELI JA VIESTINTÄ

Voiko asiakas saada palvelua jollain muulla kielellä kuin ruotsin tai suomen kielellä?

- Omassa henkilökunnassa on erityisesti englannin kielen taitoisia henkilöitä, jotka pystyvät palvelemaan asiakkaita myös muilla kuin kotimaisilla kielillä. Asiakkailta on myös oikeus tulkin käyttöön siten kuin lainsäädännössä on säädetty.

Hallintosääntöön voisi kirjata kumpi kieliversioista on ensisijainen kieliversio.

- Tarkoituksena on, että kuntayhtymä on kaksikielinen organisaatio, minkä vuoksi ensisijaisesti pyritään varmistumaan siitä, että hallintosäännön kieliversiot vastaavat toisiaan ja toissijaisesti mahdolliset ristiriidat selvitetään tulkinnan avulla.

Miten toimitaan siirtyvän henkilöstön kielitaitovaatimusten kanssa, tuleeeko heille vaatimuksia joita heiltä ei tällä hetkellä vaadita?

- Henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella nykyiseen tehtävään ilman erillisiä vaatimuksia. Heidän tulee täyttää kielitaitovaatimukset hakiessaan uusia tehtäviä.

Mikä on sellainen palvelu, jota voisi tarjota vain toisella kotimaisella kielellä? Voiko olla vaarana, että jotain toimintaa tarjottaisiin vain toisella kotimaisella?

- Lähtökohtana on, että kaikki palvelut tarjotaan molemmilla kotimaisilla kielillä. Yksikielisyys voi tulla kyseeseen lähinnä silloin, jos palvelua tarjoava yksikkö on yksikielinen (esimerkiksi muistisairaiden asumisyksikkö).

Missä kuntayhtymän viestintä tulee tapahtumaan?

- Lähtökohtaisesti kuntayhtymän viestintä tapahtuu omilla verkkosivuilla sekä intranetissä. Viestinnän pohjana tulee olemaan viestintästrategia ja kuntayhtymällä on oma viestintäjohtaja.

JOHTAMISJÄRJESTELMÄ

Mikä suhde on perussopimuksen 14 §:n mukaisella omistajaohjauksella ja hallintosäännön 5 §:n mukaisella omistajaohjauksella?

- Perussopimuksen 14 §:n mukainen omistajaohjaus koskee jäsenkuntien kuntayhtymälle antamaa omistajaohjausta. Hallintosäännön 5 §:n mukainen omistajaohjaus puolestaan koskee kuntayhtymän omistamilleen in house -yhtiöille antamaa omistajaohjausta. Tavallisemmin puhutaan konserniohjauksesta, mutta kuntayhtymä ei tule olemaan konserni, minkä vuoksi käytämme ilmaisua omistajaohjaus.

Alueellisilla palvelupäälliköillä on tärkeä rooli Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymän toiminnassa.

- Alueellisilla palvelupäälliköillä on tärkeä rooli, kuten kaikilla muillakin kuntayhtymän työntekijöillä. Hallintosäännöllä siirretään päätösvaltaa valtuustolta eteenpäin. Alueellisilla palvelupäälliköillä ei ole sellaisia tehtäviä, jotka edellyttävät erityistä päätösvalan siirtoa.

Millä perusteella valitaan edustajat henkilöstöjaostoon?

- Henkilöstöjaosto on kuntalain 30 §:n mukainen toimielin ja jäsenet valitaan siten kuin kuntalain 31 §:ssä säädetään.

Voiko hallitus asettaa muita jaostoja kuin hallintosäännössä on mainittu? Voiko hallitus asettaa esimerkiksi toimikuntia ja työryhmiä?

- Hallitus ei voi asettaa jaostoja, vaan jaostot asettaa aina valtuusto ja niihin sovelletaan kuntalain 30-31 §:n määräyksiä. Valtuusto voi asettaa myös muita jaostoja kuin hallintosäännössä mainitut jaostot. Hallitus voi itse asettaa esimerkiksi toimikuntia ja työryhmiä.

Koordinaationeuvottelukunnan tehtävien pitäisi näkyä tarkemmin hallintosäännössä.

- Koordinaationeuvottelukunnan tehtävistä on määrätty perussopimuksessa. Hallintosäännön laadinnassa on noudatettu periaatetta, jonka mukaan hallintosäännössä ei toisteta asioita, joista on jo määräykset perussopimuksessa.

Kuuluuko vastuu toiminnan ja talouden seurannasta ainoastaan viranhaltijoille?

- Kuntalain 39 §:n mukaan kokonaisvastuu toiminnan ja talouden seurannasta kuuluu hallitukselle.

Hankinta- ja hyväksymisvaltuudet ovat laajat.

- Hallintosäännössä ei ole otettu kantaa hankinta- ja hyväksymisvaltuuksien laajuuteen. Hallintosäännössä on hankinnan osalta ainoastaan delegoitu päätösvalta vastuuhenkilöistä ja heidän toimivallasta hallitukselle.

HENKILÖSTÖASIAT

Lomauttaminen vaatii myös asianmukaiset YT-menettelyt.

- Kuntayhtymässä noudatetaan työlainsäädäntöä ja hallintosääntö osaltaan täydentää voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Johtavista viranhaltijoista ei ilmene hoitotyön johtajan rooli.

- Hoitotyön johtajana on johtajaylihoitaja, joka on samalla hoitolinjan resurssihoitaja. Johtajaylihoitajalla on sama päätösvalta kuin muillakin resurssihoitajilla (määritetty erillisessä toimivaltapykälässä).

Tarkoitetaanko lähiesimiehellä myös hoitotyön lähiesimiestyötä tekevää henkilöä. Millä esimiestasolla henkilöstöasiat tulevat mukaan esimiehen tehtäviin vai onko jokaisella esimiehellä sellaista toimivaltaa?

- Lähiesimiehellä tarkoitetaan jokaista henkilöä, joka on hallituksen vuosittain vahvistamalla henkilöstöasioissa toimivaltaa käyttävien esimiesten listalla.

Virkasuhteiden muuttaminen työsuhteiksi pitäisi tapahtua kuntayhtymän linjausten mukaan. Kaikille yhteiset toimintaohjeet, ettei ole vain toimialajohtajien omassa harkinnassa.

- Virkasuhteen muuttamisessa työsuhteiksi noudatetaan kuntalain 89 §:n säännöksiä.

Tarkoittaako viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen sitä, että sekä kuntayhtymän johtajan että resurssihoitajan pitää hyväksyä siirto?

- Ei tarkoita. Kuntayhtymän johtaja on samalla kuntayhtymänhallinnon resurssihoitaja ja tekee resurssihoitajalle kuuluvat päätökset kuntayhtymänhallinnon osalta. Muille resurssihoitajille kuuluu päätösvalta omilla resurssilinjoillaan (johtajaylilääkäri lääkäriinjassa, johtajaylihoitaja hoitolinjassa ja sosiaalisjohtaja sosiaalihuollon linjassa).

Onko oikein, että HR-johtaja päättää yksin palkan perinnästä?

- Henkilöstöjohtajan tehtävänä on mm. antaa yleisohjeet palkkahinnoittelusta ja päättää harkinnanvaraisista palkkaeduista. HR-johtajan tehtävänä on tehdä viranhaltijapäätökset silloin, kun jostain syystä palkkamallista on poikettu. Viranhaltijapäätökseen kuuluu muutoksenhakuoikeus ja näin varmistetaan yksilön oikeusturvan toteutuminen.

Miten sosiaalihuolto järjestetään siten, että suunnittelu ja hallinnointi on asiantuntevaa, palveluja koskeva johtamisjärjestelmä toimiva ja henkilöstön määrä riittävä.

- Kuntayhtymällä on sosiaalijohtaja, jonka tehtävänä on vastata sosiaalihuollon resurssien suunnittelusta.

Hallituksen puheenjohtajan tehtäviin on lisättävä kuntayhtymän johtajan ja hallituksen jäsenten virkamatkoista päättäminen sekä valtuuston puheenjohtajan tehtäviin valtuutettujen virkamatkoista päättäminen.

- Hallintosäännön 35 §:n mukaisesti hallitus käyttää työnjohtovaltaa kuntayhtymän johtajaan nähden. Hallitusta edustaa puheenjohtaja, joka käytännössä hyväksyy kuntayhtymän johtajan virkamatkat. Hallitus vastaa kuntalain mukaisesti kuntayhtymän operatiivisesta toiminnasta. Hallitus tekee päätökset valtuuston ja hallituksen jäsenten virkamatkoista.

Virantoimituksesta pidättämisestä kuntayhtymän johtajan osalta pitäisi päättää valtuusto ja muiden ylimpien virkamiesten osalta hallitus

- Juuri näin on hallintosäännön 46 §:ssä määrätty.

HALLINNOLLISET ASIAT

Ei kai kuntayhtymällä ole viranomaisia allaan?

- Viranomainen on hallintojuridiikassa käytetty yleisnimitys, jolla viitataan joko toimielimeen tai yksittäiseen viranhaltijaan. Esimerkiksi hallituksen alaisuudessa toimii useita jaostoja ja viranhaltijoita. Kaikista voidaan käyttää nimitystä viranomainen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jaoston tulisi raportoida havainnoistaan jäsenkunnille sekä tarkastuslautakunnan raportit pitää jakaa jäsenkunnille.

- Molempien toimielinten kokouspöytäkirjat ovat julkisia asiakirjoja, jotka ovat jäsenkuntien käytettävissä.

Hallintosäännön tueksi tarvittaisiin muuta selkeyttävää säännöstöä (toimintasääntö ja muut mahdolliset säännöt).

- Kuntalain uudistuksen myötä vuonna 2015 siirryttiin keskitettyyn yhden hallintosäännön malliin, johon kootaan kaikki hallinnon järjestämisessä ja päätöksenteossa tarvittavat määräykset kuntalain 90 §:n mukaisesti. Päätösvaltaa ei voi enää siirtää toimintasääntöjen tai johtosääntöjen kautta eteenpäin. Kuntayhtymälle tulee hallintosäännön lisäksi muista sääntöjä ja ne valmistuvat sen jälkeen, kun hallintosääntö on hyväksytty.

Hallintosäännön läpikäynti edellyttää kuntayhtymän perussopimuksen, johtamisjärjestelmän, toimivaltasuhteiden ja keskeisten viranhaltijoiden toimenkuvausten liittämistä hallintosääntöön.

- Hallintosäännön sisällöstä säädetään kuntalain 90 §:ssä ja myös kuntayhtymän hallintosäännön valmistelussa on otettu huomioon laissa säädetyt vaatimukset. Perussopimus, hallintosääntö ja kuntalaki muodostavat hallinnollisen viitekehyksen kuntayhtymän toiminnalle ja niitä on luettava kokonaisuutena. Kaavio kuntayhtymän johtamisjärjestelmästä tullaan liittämään hallintosäännön liitteeksi.

VALTUUSTON TOIMINTA

Nykyään kaikki istuvat valtuuston kokouksessa missä haluavat. Istumajärjestystä koskeva pykälä on muutos nykykäytäntöön.

- Myös kuntayhtymän nykyisessä hallintosäännössä on vastaava pykälä. Olennaista on se, että käytäntö on valtuuston puheenjohtajan hyväksymä.

Mitä vaaleja luvun 8 pykälät koskevat?

- Luku 8 koskee kuntalain 105 §:n mukaisia henkilövaaleja. Kuntayhtymässä se tarkoittaa käytännössä hallituksen ja sen alaisten jaostojen jäsenten valintaa sekä tarkastuslautakunnan jäsenten valintaa.

Tarvitaan kuvaus siitä, miten suhteellinen vaali toteutetaan erisuuruisten äänimäärien paljastumatta.

- Tavallisissa vaaleissa valtuutetut äänestävät ehdokkaita ja suhteellisissa vaaleissa ehdokaslistoja. Suhteellisessa vaalissa jokaisella valtuutetulla on yksi ääni, jonka hän antaa haluamalleen ehdokaslistalle. Äänestyksen jälkeen ehdokaslistan saamat äänet lasketaan yhteen ja listan ehdokkaat asetetaan vertauslukujen mukaiseen järjestykseen. Näin toteutuu vaalin suhteellisuus ja säilyy vaalisalaisuus.

Esityslistat ja pöytäkirjat laaditaan ruotsiksi ja suomeksi. Liitteiden osalta tulisi olla sama sääntö ja sanat ”mahdollisuuksien mukaan” pitäisi ottaa pois

- Kaikki keskeiset liitteet käännetään molemmille kielille. Toimielinten esityslistojen liitteissä voi kuitenkin toisinaan olla kymmeniä sivuja esimerkiksi teknisiä yksityiskohtia sisältäviä tekstipätkiä, joiden kääntäminen ei ole järkevää.

Hallituksen jäsenen tulisi olla valtuutettu tai varavaltuutettu

- Valiokuntamallista ei ole keskusteltu missään kuntayhtymävalmistelua tekevässä toimielimessä, eikä sitä sen vuoksi ole myöskään kirjattu hallintosääntöön.

NORMAALIOLOJEN HÄIRIÖTILANTEET JA POIKKEUSOLOT

Normaaliolojen häiriötilanteita ja poikkeusoloja käsittelevän liitteen osalta on varmistettava, että liitteen määräykset eivät ole ristiriidassa valtiohallinnon ohjeistusten kanssa.

- Liite on tehty yhteistyössä Kuntaliiton kanssa ja samalla varmistettu, että se ei ole ristiriidassa valtiohallinnon ohjeistusten kanssa.

Valmius- ja pelastussuunnitelmat on hyvä koordinoita alueen kuntien omien valmius- ja pelastussuunnitelmien kanssa.

- Tätä työtä tullaan varmasti jatkossa tekemään. Se on myös kuntayhtymän etu.